

norfolkskimi kłusakami; w 1m rasa tych koni»

brw *z V, DCMs.* brwi; 1m *MD.* brwi «tuko-wate pasmo krótkich włosów porastające wy-pukłość kości czołowej nad oczodołem»: Czar-ne, gęste, krzaczaste, nastroszone, zrosnięte brwi. Czarnieć, nastroszyć, regulować brwi. Ru-szać brwiami.

brewe *n ndm, rel.* «urzędowy dekret papies-ki dotyczący spraw mniejszej wagi: Odczytać, ogłosić tekst brewe papieskiego. *(z 1c.)*

brewerie *bip, D.* ~rii (~ryj) «niesforne, zwykle hałaśliwe zachowanie się; awantury, burdy»: Dziśkie brewerie. Stroić, urządzać, wy-prawiać brewerie. *(z wł.)*

brewiarz *m II, D.* -a; 1m *M.* -e, *D.* -y, *rel.* «zbiór obowiązkowych modlitw przeznaczony dla duchownych katolickich; księga zawierają-ca ten zbiór ułożony na poszczególne dni roku kościelnego»: Odmawiać, czytać brewiarz. *(z 1c.)*

brewka *z III, CMs.* ~wee; 1m *D.* ~wek 1. zdr. od brew: Ładnie zarysowane brewki.

2. *lefn. opr.* «jedno z dwu ciemnych ukośnych pasm zmarszczonej kory, ułożonych względem siebie symetrycznie, kryjących pod sobą zros-nięty, czyli ślepy sk»

brezent *m IV, D.* -u, *Ms.* ~ncie; 1m *M.* -y «gruba mocna tkanina impregnowana używa-na do wyrobu nieprzemakalnej odzieży, namio-tów, plandek itp.»: Ciężarówka kryta brezen-tem. *(hol.)*

brezentowy *przym.* od brezent: Brezentowa plandeka, wiatrówka. Brezentowe wiadro.

brezylka *z III, CMs.* ~lce; 1m *D.* ~lek, *bot.* «Caesalpinia, drzewo lub pnący krzew z rodzi-ny brezylkowatych rosnące w strefie subtropi-kalnej i tropikalnej, dostarczające cennego dre-wna, mającego zastosowanie w przemyśle me-blarskim oraz czerwonego barwnika używane-go do wyrobu atramentu i lakierów; cezalpinia» *(fr.)*

bridi *m II, DB.* -a, *bim, p.* brydz.

bridiżowy *przym.* od bridi.

brle *[wym. bri]* *m ndm* «miękki ser podpusz-czkowy o ostrym smaku, mający na powierzch-ni porost pleśni, otrzymywany z mleka kro-wiego» (od nazwy krainy geograficznej)

briofil *m I, DB.* -a; 1m *M.* -e, *D.* -i a. -ów, *biol.* **briofile** «organizmy zwierzęce i roślinne żyjące w swoistym środowisku, jakie tworzą skupienia mchów (zwłaszcza na torfowiskach); organizmy meholubne» *(z gr.)*

brilologia *z I, DCMs.* ~gii, *bim* «dział botani-ki zajmujący się badaniem mszaków» *(z gr.)*

brnąć *ndk Vd, brnę, brnieś, brnij, brnął, brnęła, brnęli* «iść zapadając się, posuwać się z trudem, najczęściej po terenie błotnistym, grząskim, piaszczystym; posuwając się z trudem wchodzić w coś coraz głębiej»: Brnąć przez błoto, przez piach. Brnąć w śniegu po ko-lana. Brnąć w las. *z fraz.* Brnąć w długą, w kłamstwa, w rozpustę itp. «zaciągać coraz wie-cej długów, coraz więcej kłamać, stawać się coraz bardziej rozpustnym itp.»

brniale *n I, rzecz.* od brnąć.

broczy *ndk VIIb, ~czę, ~czysz, ~czył, tylko w zwrotach:* Broczyć krwią, posoką, farbą, ju-

chą; krew broczy z rany, z ramienia itp. «ko-muś wypływa krew z rany, ktoś krwawi; o krwi: płynąć, cieć, wyciekać»

broda *z IV, CMs.* ~dzie; 1m *D.* bród 1. «dol-na, wystająca część twarzy poniżej ust»: Szpi-czasta, wystająca broda. Dolek w brodzie. O-przeć brodę na dłoni. Zawiązać chustkę pod brodą. Ująć kogoś pod brodę. *z fraz. pot.* Pluć sobie w brodę «wyrzucać coś sobie, żałować u-traconej okazji»

2. «zarost na dolnej części twarzy, poniżej ust, na szczękach i podbródku»: Bujna, czar-na, długa, gęsta, krótka broda. Gładzić, golić, nosić, zapuścić brodę.

3. «u zwierząt: pęk dłuższej sierści pod pys-kiem, pęk piór na piersi lub na podgardlu»

brodacz *m II, DB.* -a; 1m *M.* -e, *D.* -y 1. 1m *B.* = *D.* «człowiek mający bujny zarost na dol-nej części twarzy, człowiek brodaty»

2. 1m *B.* = *M.* «zwierzę mające pęk dłuższej sierści pod pyskiem lub pęk piór na piersi lub na podgardlu» *z zootech.* Brodacz monachij-ski, brodacz olbrzym «pies z rasy dużych, sil-nych psów o szorstkiej sierści, czarnej lub szaropopielatej, tworzącej na głowie brodę, bokobrody i krzaczaste brwi, używanych jako psy obronne; sznauce olbrzym; w 1m rasa tych psów»

brodacza *z III, CMs.* ~czce; 1m *D.* ~czek, *bot.* «Usnea, krzaczkowaty porost o plechach różnej barwy, najczęściej zwisających; wystę-puje głównie na drzewach, prawie na całej ku-li ziemskiej»

brodaty ~aci «mający brodę — zarost na dol-nej części twarzy, pęk sierści pod pyskiem lub piór na podgardlu»: Brodaty starzec. Brodaty żubr.

brodawczak *m III, D.* -a, *N.* ~kiem; 1m *M.* -i, *med* «nowotwór łagodny występujący na po-wierzchni błon śluzowych, najczęściej pęcherza moczowego, utworzony z bogato unaczynionych i łatwo krwawiących tworów brodawkowa-tych; może ulec zrakowaceniu»

brodawka *z IV, CMs.* ~wece; 1m *D.* ~wek 1. «wyniosłość tkanki łącznej, pokryta nabłon-kiem, występująca na powierzchni ciała, błon śluzowych lub wewnątrz narządu czy tkanki»: Brodawki językowe, sutkowe.

2. *bot.* «gruczołowe, kuliste wzniesienie na korzeniach, liściach, łodygach lub owocach ro-slin»: Brodawki korzeniowe.

3. *med.* «grudkowata narośl skórna, wywołana przez wirusy, występująca głównie na skórze rąk i twarzy»: Twarz oszpecona brodawkami. Wypalać, usuwać brodawki.

brodawkowy «mający kształt brodawki, podobny do brodawki; pokryty brodawkami»: Brodawkowe zgrubienia. Brodawkowe na-rządy. *z Brzoza brodawkowata* «Betula ver-rucosa, gatunek brzozy o łuszczonej się poprze-cznie białej korze i gałązkach pokrytych bro-dawkami; rośnie jako domieszka, głównie w lasach iglastych»

brodawkowy *przym.* od brodawka (zwykle w zn. 1 i 2): a) w zn. 1: *z Obwódka otoczka bro-dawkowa* «obwódka dookola brodawki piersio-wej» b) w zn. 2: *z Bakterie brodawkowe* «bak-